

Іванова Ю.І.

*студентка 1-го курсу магістратури соціально-правового факультету
Національного університету «Одеська юридична академія»*

ДО ПИТАННЯ ПРО ВИНИКНЕННЯ КОНФЛІКТУ ІНТЕРЕСІВ В ДІЯЛЬНОСТІ АДВОКАТА

У діяльності адвоката важливим є питання дотримання принципу уникнення конфлікту інтересів. Взагалі, конфліктність є невід'ємною частиною юридичної діяльності, оскільки юристи і адвокати, зокрема, працюють з людьми, які мають різні інтереси, різні погляди, що постійно перетинаються між собою і можуть навіть конфліктувати. Конфліктом можна назвати зіткнення протилежних інтересів і поглядів, зіткнення думок, суб'єктів або зіткнення протилежно спрямованих цілей, інтересів, позицій, думок чи суб'єктів взаємодій, що призводить ускладнень взаємодії між цими сторонами, коли кожний із опонентів намагається зайняти свою позицію, яка повністю несумісна з інтересами іншої сторони.

Закон України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» від 05.07.2012 № 5076-VI (далі – Закон) закріпив одним із принципів здійснення адвокатської діяльності принцип уникнення конфлікту інтересів. У частині 1 статті 4 Закону закріплено, що адвокатська діяльність здійснюється на принципах верховенства права, законності, незалежності, конфіденційності та уникнення конфлікту інтересів. Крім того, пункт 8 частини 1 статті 1 Закону визначає конфлікт інтересів як суперечність між особистими інтересами адвоката та його професійними правами і обов'язками, наявність якої може вплинути на об'єктивність або неупередженість під час виконання адвокатом його професійних обов'язків, а також на вчинення чи невчинення ним дій під час здійснення адвокатської діяльності [1].

При здійсненні своєї професійної діяльності адвокат виступає носієм обов'язків, іноді суперечливих, по відношенню до: клієнтів; судів та інших державних органів; адвокатури в цілому та окремих адвокатів; суспільства в цілому. Безперечно важливість функціонального навантаження адвокатури вимагає від адвокатів слідування високим етичним стандартам поведінки; водночас специфіка обов'язків, що лежать на адвокатурі, обумовлюють необхідність збалансування служіння адвоката інтересам окремого клієнта з інтересами суспільства в цілому, дотриманням принципів законності і верховенства права [2].

Під час дослідження принципу уникнення конфлікту інтересів доцільно досліджувати не тільки національне законодавство, а й норми міжнародного права. У коментарі до Хартії основоположних принципів діяльності європейських адвокатів зазначено, що для належного здійснення своєї професійної діяльності адвокат має уникати конфліктів інтересів.

Тому адвокат не може представляти двох клієнтів у тій самій справі, якщо є конфлікт або ризик конфлікту між інтересами цих клієнтів. Так само адвокат має утриматись від представлення нового клієнта, якщо адвокат володіє конфіденційною інформацією, отриманою від свого нинішнього або колишнього клієнта. Адвокат також не повинен брати клієнта, якщо існує конфлікт інтересів між клієнтом та адвокатом. Якщо конфлікт інтересів виникає під час представлення клієнта, адвокат має припинити його представлення. Можна побачити, що цей принцип тісно пов'язаний із принципами конфіденційності, незалежності та відданості [3].

Найчастіше конфлікти виникають у процесі здійснення юридичної практичної діяльності, тому що адвокати представляють, захищають, забезпечують права однієї сторони у судовому процесі, а спір щодо права є конфліктом за своєю сутністю. Саме тому практичну діяльність у галузі права можна розглядати як засіб попередження та вирішення конфліктів. Конфлікти можуть виникати й у взаємовідносинах між адвокатом та суб'єктом, інтереси, якого він представляє тощо. Неприпустиме зіткнення інтересів може мати місце з причини суттєвих розходжень у свідченнях сторін, несумісності позицій відносно протилежної сторони або того факту, що є сутнісно різні можливості вирішити претензії чи виконати зобов'язання. До конфліктів, які найчастіше виникають в юридичній практичній діяльності, доцільно віднести такі: конфлікти протилежності законних інтересів адвоката та протиправних інтересів особи, яку він захищає; конфлікти протилежності інтересів осіб, інтереси яких одночасно представляє адвокат, або інтересів осіб, яких він представляє, та інтересів осіб, яких він раніше представляв; конфлікти протилежності власних інтересів адвоката та особи, яку він представляє, тощо.

В якості прикладу конфлікту інтересів можна навести ситуацію, в якій адвокат надав правову допомогу клієнту – юридичній особі, але разом з цим він спілкувався напряду з керівництвом цього закладу. Далі між засновниками юридичної особи та її керівником виник конфлікт, який призвів до судового вирішення спору. Цей випадок характеризує представлення адвокатом інтересу колишнього керівника юридичної особи, якій адвокат раніше надавав правову допомогу, отже, прослідковується конфлікт інтересів.

З метою попередження конфліктів адвокат не може: брати на себе ведення юридичних справ, якщо на його професійні рішення в інтересах клієнта вплинуть або можуть вплинути його фінансові, ділові, майнові або особисті інтереси; діяти як захисник протилежної сторони проти особи, яку він представляє у іншій справі; представляти клієнта, якщо це представництво буде прямо порушувати інтереси іншого клієнта або може бути суттєво обмежене зобов'язаннями адвоката перед іншим клієнтом чи третьою особою; використовувати інформацію щодо клієнта на його шкоду,

за винятком випадків, коли це дозволяється або вимагається законом та професійними нормами; надавати фінансову допомогу клієнту у зв'язку зі справою, що розглядається судом або має бути розглянута судом тощо [4, С. 165].

Отже, уникнення адвокатом конфлікту інтересів у своїй професійній діяльності є одним із найважливіших принципів, якого адвокат повинен дотримуватися та керуватися їм. Сьогодні дане питання в Україні врегульовано Законом України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» та Правилами адвокатської етики. Питання уникнення конфлікту інтересів завжди є актуальним, оскільки даний принцип є запорукою збереження того високого рівня, яке адвокатська корпорація займає у суспільстві та гарантією належного функціонування адвокатури у сучасному світі.

Список використаної літератури:

1. Про адвокатуру та адвокатську діяльність: Закон України від 05.07.2012 № 5076-VI. [Електронний ресурс]. / Офіційний сайт Верховної Ради України. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5076-17#n23>.
2. Правила адвокатської етики, затверджені звітно-виборним з'їздом адвокатів України 09 червня 2017 року: [Електронний ресурс] – Режим доступу : http://unba.org.ua/assets/uploads/3ae9a115a40b9a5bc04f_file.pdf.
3. Коментар щодо Хартії основоположних принципів діяльності європейських адвокатів, прийнятий на пленарній сесії Ради адвокатських об'єднань і спілок адвокатів Європи 11.05.2007 року // [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://caj.org.ua/ua/104/>
4. Гусарев С.Д., Тихомиров О.Д. Юридична деонтологія (Основи юридичної діяльності): Навчальний посібник. – К.: Знання, 2005. – 655 с.

Науковий керівник: кандидат юридичних наук, доцент кафедри організації судових, правоохоронних органів та адвокатури Національного університету «Одеська юридична академія» **Кіслиця Ірина Олександрівна**

Кантицька А.В.

студентка 2-го курсу факультету цивільної та господарської юстиції
Національного університету «Одеська юридична академія»

ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ АДВОКАТІВ: АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ

Актуальним питанням, яке наразі стоїть перед вітчизняною правничою спільнотою, є процес підвищення кваліфікації адвокатів.